№ 12 (797)
ЈАНВАР
25 лун
1938 во

Став странајасса проԉетарііјас, ӧтувтчӧј!

КОМІ КОМСОМОԈЕЦ

Гаԏет леԅӧны
ВЛКСМ
Комі Обком
ԁа Сыктывкарса
Горком

БОԈШОЈ КРЕМԈОВСКӦЈ ԀВОРЕЦЫН

СССР Верховнӧј Сӧветса ԃепутатјаслы тӧварішщескӧј ужін

Јанвар 20-ӧԁ лунӧ, Боԉшој кремԉовскӧј ԁворецса Георгіјевскӧј залын вӧлі тӧварішщескӧј ужін СССР Верховнӧј Сӧветса ԃепутатјаслы, коԁӧс вӧлі вӧчӧма Верховнӧј Сӧвет Преԅіԃіумӧн ԁа СССР-са Народнӧј Коміссарјас Сӧветӧн.

Ужін вылын вӧліны Верховнӧј Сӧветса став ԃепутатјас—сӧветскӧј народлӧн ізбранԋікјас—странаса знатнӧј јӧз, стахановскӧј ԁвіжеԋіје паныԍјас Марија Ԃемченко, Паша Ангеԉіна, Ԃуԍа Віноградова ԁа мукӧԁјас, соціаԉіԍԏіческӧј ужлӧн геројјас ԁа героіԋајас, ԁобԉестнӧј Рабоче-Креԍԏанскӧј Краснӧј Армијаса ԁа Краснӧј Војенно-Морскӧј Флотса преԃставіԏеԉјас.

Ужін муніс тӧварішщескӧј обстановкаын, ԃепутатјасӧн парԏијаса ԁа правіԏеԉствоса веԍкӧԁлыԍјаскӧԁ ӧтувтчан обстановкаын.

Залӧ І. В. **Сталін**, **В. М. Молотов**, **Л. М. Кагановіч**, **М. І. Каԉіԋін**, **А. І. Мікојан**, **В. Ја. Чубар**, **А. А. Андрејев**, **С. В. Косіор**, **А. А. Жданов**, **Н. І. Јежов**, **Г. І. Петровскіј**, **Н. С. Хрущев** јортјаслыԍ пырӧмсӧ ԃепутатјасӧн вӧлі встреԏітӧма бурнӧј оваціјаӧн ԁа восторженнӧј горӧԁӧмјасӧн: **„Меԁ олас Верховнӧј Сӧветса первој ԃепутат Сталін јорт!“, „Меԁ олас сӧветскӧј правіԏеԉстволӧн глава Молотов јорт!“, „Меԁ олас Верховнӧј Сӧвет Преԅіԃіумса преԁԍеԁаԏеԉ Каԉіԋін јорт!“**

Молотов јорт провозглашајтӧ первој тост СССР-са Верховнӧј Сӧвет вӧсна ԁа Верховнӧј Сӧветса став ԃепутатјаслӧн здоровје вӧсна.

Молотов јорт провозглашајтӧ тост Верховнӧј Сӧветса первој ԃепутат **Сталін** јорт вӧсна. Молотов јортлӧн кывјасыс вевԏтысӧны ԃепутатјаслӧн бурнӧј ԁыр лӧԋавтӧм оваціјаӧн.

Шумнӧј аплоԃісментјас улын Молотов јорт провозглашајтӧ тост Верховнӧј Сӧвет Преԅіԃіум ԁа сылӧн преԁԍеԁаԏеԉ **Міхаіл Івановіч Каԉіԋін** вӧсна.

Пӧԍ аплоԃісментјасӧн ԃепутатјас вевԏтӧны **Ворошілов** јортлыԍ кывјассӧ, коԁі правоглаԍітіс тост СССР-са Народнӧј Коміссарјаслӧн Сӧвет ԁа сылӧн глава **Вјачеслав Міхајловіч Молотов** вӧсна.

Верховнӧј Сӧветса ԃепутатјас бурнӧј оваціјаӧн, вынјӧра „Ураӧн“ встречајтӧны **Сталін** јортлыԍ выступԉеԋіјејассӧ.

Сталін јорт ԍорԋітіс гражԃанскӧј војнаса ԁобԉестнӧј геројјас јылыԍ ԁа рӧԃіна воԅын налӧн заслугајас јылыԍ, мијан странаса горԁӧј соколјас јылыԍ—сӧветскӧј ԉотчікјас јылыԍ, коԁјас пӧвсын емӧԍ ԋе еща Сӧветскӧј Сојузса Геројјас.

Сталін јортлӧн выступԉеԋіјејасыс ԋеӧтчыԁ орӧԁсылісны прісутствујтыԍјаслӧн оваціјајасӧн.

Ужін вылынречјасӧн выступајтісны Верховнӧј Сӧветса ԃепутатјас Сӧветскӧј Сојузса геројјас **Чкалов**, **Беԉаков**, **Бајԁуков**, **Хоԉзунов**, **Черных**, **Смушкевіч** јортјас, СССР-са народнӧј арԏіст **Хорава**, мӧԁӧԁ ранга командарм **Куԉік**.

Ԃепутатјас восторженнӧја встречајтісны речјасын ԁобԉестнӧј Рабоче-Креԍԏанскӧј Краснӧј Армија ԁа Краснӧј Војенно-Морскӧј Флот јылыԍ каԏтылӧмјас.

Ужін ԁырјі вӧлі концерт, кӧні прімітісны учаԍԏіје: Верховнӧј Сӧветса ԃепутат СССР-са народнӧј арԏіст **І. М. Москвін**, заслуженнӧј арԏіст **Вербіцкіј**, СССР-са народнӧј арԏістка **Брасова**, СССР-са народнӧј арԏіст **Пірогов**, заслуженнӧј арԏістјас **Міхајлов**, **Златогорова**, **Козловскіј**, **Норцов**, музыкант-ісполԋіԏеԉјаслӧн первој ставсојузса конкурс вывса лауреат **Полонскіј**, а сіԅ-жӧ красноармејскӧј ԍылӧм ԁа јӧктӧм куԅа краснознаменнӧј ансамбԉ СССР-са народнӧј арԏіст-орԃеноноԍец професcор **Аԉександров** веԍкӧԁлӧм улын.

Франціјаса соціаԉіԍԏіческӧј парԏијалӧн руковоԁство поԁԃержівајтӧ Шотанлыԍ кабіԋет

ПАРІЖ, 21. Шотанлыԍ кабіԋет ԁорјӧм јылыԍ парламентса соціаԉіԍԏіческӧј группалыԍ шуӧм ԁыр обсужԃајтӧм бӧрын, соціаԉіԍԏіческӧј парԏијалӧн аԁміԋістраԏівнӧј коміԍԍіја прімітіс резоԉуціја сы јылыԍ, мыј сіјӧ, народнӧј фронт раԁјасын ӧтувјалун сохраԋітны зіԉӧмӧн, поԁԃержівајтӧ парламентскӧј соціаԉіԍԏіческӧј группаӧс. Тајӧ резоԉуціјасӧ прімітӧма унжык 16 гӧлӧсӧн 13 гӧлӧслы паныԁ, коԁјасӧс ԍетӧма мукӧԁ преԁложеԋіјејас вӧсна.

1938 ВО КЕЖЛӦ ВІԆМУ ОВМӦС УЖЈАС ПЛАН ЈЫЛЫԌ

ССР Сојузса Ԅемԉеԃеԉіје куԅа Народнӧј Коміссар Р. І. ЕЈХЕ јортлӧн ԁоклад

ВКП(б) Центраԉнӧј Коміԏет Пԉенум вылын 1938 воса јанвар 18-ӧԁ лунӧ

СТАԈІН јорт парԏијалӧн XVII-ӧԁ сјезԁлы отчотнӧј ԁокладын, странаса віԇму овмӧслыԍ состојаԋіјесӧ анаԉіԅірујтӧмӧн, шуіс:

„Збыԉысԍӧ отчотнӧј каԁколаст віԇму овмӧслы вӧлі ԋе сымынԁа ӧԁјӧ кыптан ԁа вынјӧра разбег каԁколастӧн, мыјԁа матыса каԁын сещӧм кыптӧмыслы ԁа сещӧм разбегыслы преԁпосылкајас лӧԍӧԁан каԁколастӧн“.

1938 во кежлӧ соціаԉіԍԏіческӧј віԇму овмӧс аслас развіԏіјелӧн сіјӧ каԁколастын, кор сіјӧ вермӧ јона тырвыјӧжык реаԉізујтны сталінскӧј пјаԏіԉеткаӧн лӧԍӧԁӧм преԁпосылкајас.

Кущӧмӧԍ сіјӧ преԁпосылкајасыс странаса віԇму овмӧс вынјӧра ԁа ӧԁјӧ кыпӧԁӧм вылӧ?

Ӧԏі-кӧ.

СССР-ын 1937 воԍа ԃекабр 1-ој лун кежлӧ лӧԍӧԁӧма 243.700 колхоз, кытчӧ ӧтувтӧма странаса став креԍԏанскӧј овмӧсјасыԍ 93 прӧчентсӧ. Ԁасвіт міԉԉіон овмӧс гӧгӧр колхозынӧԍ віт во сајас, мӧԁногӧн-кӧ, боԍтісны-ԋін коԉԉекԏівнӧј овмӧсын ужлыԍ ыжыԁ опыт ԁа навыкјас.

Мӧԁ. Вӧчӧма віԇму овмӧс тырвыјӧ перевооружітӧм.

Револуціјаӧԇԍа роԍԍіјскӧј ԍіктын вӧлі 10 міԉԉіон сајас гӧр, косуԉа ԁа пу плуг, 4—5 міԉԉіон кӧрт плуг ԁа 18 міԉԉіон гӧгӧр пу агас. Јонжыка сложнӧј ԁа усовершенствованнӧј віԇму ужалан машінајас ԁа ӧруԃіјејас вӧліны јона еща і сӧмын помешщічеј ԁа кулацкӧј овмӧсјасын.

Соціаԉіԍԏіческӧј інԁустріја вооружітіс колхозјасӧс воԅынмуныԍ ԏехԋікаӧн, выԉ машінајасӧн.

1938 во завоԃітчіг кежлӧ странаын ем 5.819 МТС, наын 367 ԍурс трактор, 104,6 ԍурс комбајн, 62,3 ԍурс автомобіԉ, уна ԁас ԍурс мукӧԁ первокласснӧј машінајас. Госуԃарствоӧн лӧԍӧԁӧм машінно-тракторнӧј станціјајас асланыс машінајасӧн обслужівајтӧны став колхозјассӧ, ічӧԏік іскԉучеԋіјеыԍ кынԅі.

Машіннӧј парк, коԁі ем ԍіктын, ӧніја каԃын тырвыјӧ обеспечівајтӧ став основнӧј віԇму овмӧсса ужјас механіԅірујтӧм помалӧм. 1937 воын, веԍіг тракторнӧј парк ԋеуԁовԉетворіԏеԉнӧја ісполԉзујтӧм ԁырјі, јарӧвӧј кӧԅа улӧ гӧрӧм механіԅірујтӧм вајӧԁӧма 94 прӧчентӧԅ, ӧԅімӧј кӧԅа улӧ—78 прӧчентӧԅ, іԅапоԁ гӧрӧм куԅа — 63 прӧчентӧԅ. Ԅерновӧјјас обшщӧј площаԃыԍ іԁралӧма комбајнјасӧн 30,2 міԉԉіон гектар, мыј составԉајтӧ 37 прӧчент колосовӧјјаслӧн обшщӧј площаԁ ԁінӧ.

Којмӧԁ. Лӧԍӧԁӧма віԇму овмӧсса кваԉіфіціркованнӧј работԋікјаслыԍ каԁрјас.

Быԁ трактор, комбајн, вартан машіна, лоіны базаӧн выԉ јӧзлы быԁмӧм вылӧ. Уна ԍо ԍурс креԍԏана овлаԃејтісны выԉ ԏехԋікаӧн, віԇму овмӧсса ужтӧԁчымӧн лоіс інԁустріаԉнӧј ужлӧн разновіԁноԍтӧн.

Ӧніја каԁ кежлӧ ԋе тыр ԁаннӧјјас ԍерԏі мијан колхознӧј ԍіктын ем: трактористјас—734 ԍурс, комбајԋорјас—165 ԍурс, шоферјас—124 ԍурс, машіԋіст-ԉнотеребіԉшщікјас—10 ԍурс. Тајӧ јӧзԍыс унжыкыслӧн ԅік ԋеважӧн-на ез вӧв ԋекущӧм преԁставԉеԋіје мотор јылыԍ. Ӧні на пӧвсыԍ ԍурсјас петкӧԁлӧны вылын проізвоԃіԏеԉнӧј ужлыԍ замечаԏеԉнӧј образецјас.

Віԇму овмӧс коԉԉекԏівіԅірујтӧм ԁа ԏехԋіческӧја перевооружітӧм, каԁрјаслӧн быԁмӧм ԍетісны поԏанлун 1937 воын-ԋін віԇму овмӧс проԁукціја соԁӧмлыԍ сещӧм ӧԁјас, коԁӧс ез тӧԁлы ԁа оз тӧԁ ԋі ӧԏі капіталіԍԏіческӧј страна ԁа коԁјас ӧнӧԅ вӧлі лӧԍаланаӧԍ сӧмын соціаԉіԍԏіческӧј промышԉенноԍтлы.

1937 во ԍетіс віԇму овмӧс проԁукціјалыԍ соԁӧм пӧшԏі ӧԏіӧн жынјӧн пӧв унжык урожајнӧј 1935 во ԁорыԍ. Страна ԅікӧԅ матыстчіс 7—8 міԉԉіарԁ пуԁ ԋаԋ быԁ во вӧчӧм јылыԍ Сталін јортӧн сувтӧԁӧм мог разрешітӧм ԁінӧ. Ԅернӧвӧј културајаслӧн валӧвӧј проԁукціјаыс 1937 воын преԃваріԏеԉнӧј ԁаннӧјјас ԍерԏі лоіс 7 міԉԉіарԁ пуԁ гӧгӧр.

Успехјас, коԃјасӧԍ шеԁӧԁӧма віԇму овмӧсын, ем результат ВКП(б) ЦК-ӧн ԁа сӧветскӧј правіԏеԉствоӧн колхозјаслы ԍетӧм зев ыжыԁ вԋімаԋіјелӧн ԁа отсӧглӧн, результат став парԏіјнӧј органіԅаціјајас зев ыжыԁ ужлӧн, колхознӧј массајас акԏівноԍтлӧн ԁа ентуԅіазмлӧн.

Но, колӧ боԉшевістскӧј веԍкыԁлунӧн прізнајтны, мыј віԇму овмӧслӧн вынјӧра вооружеԋіјеыс ісполԉзујтсӧ нӧшта јона-на тырмытӧма.

(Помсӧ віԅӧԁ 2-ӧԁ ԉіст б.).

Ејхе јорт ԁокладлӧн проԁолжеԋіје

Ӧԁјӧ ԁа помӧӡ бырӧԁны вреԃіԏелԉстволыԍ поԍлеԁствіјејассӧ віӡму овмӧсын

Віӡму овмӧс органјас ӧні-ја уж јылыԍ ԍорԋітӧмӧн, колӧ прізнајтны, мыј кріԏі-ка, коԁӧс вӧлі ԍетӧма Ста-ԉін јортӧн віӡму овмӧс ап-паратлы парԏіјалӧн XVII-ӧԁ сјезԁ вылын, і талун ӡоԋ-нас інмӧ віӡму овмӧсса ра-ботԋікјаслы.

Віӡму овмӧс аппаратјасын ем ԋе еща бур работԋік, торјӧн-ԋін ӧні, кор парԏіј-нӧј організацијајас ԍетісны віӡму овмӧс органјасӧ уна выԉ способнӧј јӧзӧс. Но мі нӧшта ег-на кужӧј кыӡі колӧ котыртны тајӧ јорт-јассӧ конкретнӧј могјас олӧмӧ пӧртӧм вӧсна тыш вылӧ, коԁјасӧс (могјассӧ) су-втӧԁӧма віӡму овмӧс ԍісԏе-ма воӡӧ. Гӧрӧԁјас кӧртав-лӧм ԁа раԅалӧм—пыр нӧш-та мијан ужлӧн ԍԏіԉ.

Віӡму овмӧс органјаслыԍ омӧԉ ужсӧ ԍерпасалӧм мо-гыԍ поԅӧ бостны кӧԏ-ԋін лыԃпасјас, коԁјас характе-різујтӧны тракторнӧј парк іспоԉзујтӧм. Веԉ уна МТС-јасын 1937 воын трактор вылӧ шӧркоԃ выработка (гӧрӧм вылӧ вужӧԁӧмӧн) вевтыртіс ӧԏі ԍурс гектар, а Сојуз паԍта шӧркоԃ вы-работка сӧмын 440 гектар (1937 воԍа ԃекабр 1-ој лун кежлӧ преԁваріԏелԉнӧј ԁан-нӧјјас ԍерԏі).

Тракторнӧј ужјаслыԍ ас-ԁонсӧ чінтӧм вӧсна тыш-лӧн абутӧмлун, ԏерпітны поԅтӧм отношеԋіје ломтас перерасхоԁујтӧм ԁа прес-тупнӧј ԋевԋімаԋіје МТС-јаслӧн фінансӧвӧј состоја-ԋіје ԁінӧ—тајӧ ӧнӧӡ-на нӧш-та общщӧј јавлеԋіје і та вылын мі воштам уна міԉ-ԉіон шајтјас.

Уна областјасса, крајјас-са ԁа республіԉкајасса ра-ботԋікјас настаівајтӧны Наркомԅем воӡын ломтас нормајас ԍоԁтӧм вылын, гӧрӧм жужԁӧԁны коланлу-нӧн тајӧ требоваԋіјесӧ мо-ԏівірујтӧмӧн. Уна рајонја-сын гӧрӧм, кывшутӧг, ко-лӧ жужԁӧԁны, но сіјӧс мі вермам вӧчны і ломтас нормајас соԁтытӧг. Колӧ кутны тӧԁвылын, мыј зев уна ломтас мі преступнӧ таргајтам. Тырмымӧн шу-ны, мыј сӧмын карбјура-торјас регуԉірујттӧм соԁ-тӧ ломтаслыԍ рӧскоԁ ԁас прӧчентӧӡ. А ӧԁ трак-торјаслӧн тӧԁчана јукӧныс, пӧжалуј унжыкыс, ужалӧ омӧԉа регуԉірујтӧм карбју-раторјасӧн. Тракторјас бӧ-рыԍ, кор најӧ ужалӧны, му вылас кыптӧ кыз щын. МТС-лӧн став ԋефԏанӧј овмӧсыԍ нуӧԁсӧ ӡік бесхо-ԅајственнӧја.

Колӧ лӧԍӧԁны чорыԁ пӧраԁок МТС-са ԋефԏанӧј овмӧсын ԁа паԍкӧԁны тыш тракторнӧј ужјаслыԍ ас-ԁонсӧ чінтӧм вӧсна.

Ыжыԁ вреԁ віӡму овмӧс-лы вӧчісны троцкістско-бу-харінскӧј вреԃіԏеԉјас. Віӡ-му овмӧс ԍісԏема лоіс вывті јогӧԍԍӧмаӧн. Парԏіјалӧн ԁа нароԃлӧн меԃԉок враг-јасыс вӧчісны аслыныс поз віӡму овмӧс аппаратса веԉ уна ԅвенојасын. Віӡму ов-мӧс органјасын оруԁујтлыԍ вреԃіԏелԉскӧј елԉементјас-лӧн контрреволԉуціоннӧј поԁрывнӧј ужыс муніс меԁ-воӡ каԁрјасӧс разложітан віԅ куԅа.

Ԍӧкыԁ аслыԁ преԃставіт-ны јонжыка расхԉабаннӧј ԁа ԋеԃісціплԉіԋірованнӧј ԍісԏема, віӡму овмӧсса ор-ганјас ԍісԏема ԁорыԍ. Вој-ԁӧр-кӧ кооперацијалӧн омӧ-ԉа ужалыԍ органјас јылыԍ ԍорԋітлісны, мыј ужалӧны „коопераԏівнӧј чолӧмӧн“, то ӧні віӡму овмӧс ԍісԏема јылыԍ поԅӧ шуны, мыј сіјӧ расхԉабанноԍт ԍерԏіыс пе-решщегоԉајтіс веԍіг коопе-рацијалыԍ меԁԍа ԉок орган-јассӧ.

МТС-јас вылӧ госуԁар-ство віӡӧ зев гырыԍ среԁ-ствојас, і елԉементарнӧ, мыј Наркомԅем ԁолжен чорыԁа прӧверајтны, кыӡі ԁа кытчӧ рӧскоԁујтԍӧны сіјӧ среԁ-ствојасыс. Тајӧ ез вӧчԍы умышԉеннӧја. Ԁа тајӧн по-ошщр'ајтчылісны рваческӧј ԁа анԏігосуԁарственнӧј елԉементјас ԁа вреԃіԏеԉ-јас. Бӧрја кык воӧн Нар-комԅем ез ревізујт ԋіӧԏі МТС.

Нароԃлӧн врагјас разла-гајтісны каԁрјасӧс, ез сувт-лыны уна сікас ԋезаконнӧј пособіјејас ԁа „премијајас“ пыр поԁкупјас воӡын.

Каԁрјасӧс разлагајтӧм веԉ уна случајјасын воліс вӧвлытӧм наглоԍтӧӡ, на-прімер, Главԅерно ремонт-нӧј отԃелса інспектор Коԍі-лов, коԁӧс вӧлі команԃі-рујтӧма Чеԉабінскӧј об-ластнӧј віӡму овмӧс отԃел обԍлеԁујтӧм вылӧ, боԍтіс Чеԉабінскӧј обісполкомлыԍ ԁа облзолыԍ „бур прӧвер-каыԍ премија“—1.600 шајт ԍӧмӧн ԁа ковјор.

Вражескӧј елԉементјас быԁногыс вештылісны на-учно-іԍԍлеԁоваԏелԉскӧј уч-режԃеԋіјејас віӡму овмӧс воӡын сулалыԍ практԏіче-скӧј могјас разрешајтӧмыԍ. Наркомԅем ԍісԏемаын ем уна ԍо разԉічнӧј научно-іԍԍлеԁоваԏелԉскӧј учреж-ԃеԋіје. На пӧвсыԍ унаӧн разрешајтісны проблԉемајас, коԁјас оз імеітны ԋекущӧм отношеԋіје віӡму овмӧс кыпӧԁӧм ԁінӧ.

Віӡму овмӧсын научнӧј уж нуӧԁӧм вылӧ Лԉеԋін ԋі-ма віӡму овмӧс наукајас акаԃемија інԍԏітутјаслӧн ԍісԏема бӧрја кујім во чӧ-жӧн віӡіс 200 міԉԉіон шајт гӧгӧр. Тајӧ среԁствојасԍыс абу ічӧт јукӧн віӡӧма прӧс-тӧ, таргајтӧма. Напрімер, 1932 воԍаԋ акаԃемијаын ізучајтԍісны ташщӧм ԏемајас, кыӡі: „разнӧј популԉацијаа понјасӧс іспоԉзујтӧм“, „понјасӧс іскусственнӧја тырԍӧԁан ԏехԋіка“, „імпорт-нӧј проізвоԃіԏеԉ кӧбелԉпон-јаслыԍ потомство регістрі-рујтӧм“. Став тајӧ „соба-чеј проблԉемајас“ вылас сӧ-мын 1936 воын вӧлі віӡӧма 100 ԍурс шајт гӧгӧр. Ака-ԃемија ԏемаԏікаын вӧлі і сещӧм ԏемаԏіка, кыӡі „ру-чӧс морт ԁінӧ велӧԁӧм“. Ставыс тајӧ уԍкӧԁӧ тӧԁвы-лӧ Лапутаыԍ акаԃемікјасӧс, коԁјас разрабатывајтісны став королԉевствоын гӧн-тӧм ыжјасӧс паԍкӧԁан проблԉема.

Веԉ уна во чӧжӧн вре-ԃіԏелԉскӧј елԉементјас быԁ-ногыс мунісны паныԁ уро-жај кыпӧԁӧмлы ԁа орӧԁіс-ны правіԉнӧј ԍевооборот пыртӧм.

Сојузса Наркомԅемӧ на-роԁлӧн ԍујԍӧм врагјас, ме-ԁым ӡебны вреԃіԏелԉство ԍевооборотјас пыртӧмын, ԍетлісны очковԏіраԏелԉскӧј ԍвеԃеԋіјејас сы јылыԍ, мыј колхозјаслӧн кык којмӧԁју-кӧн гӧгӧрыс імеітӧны вын-ԍӧԁӧм ԍевооборотјас. Тајӧ оз петкӧԁлы ԍевооборот-јаслыԍ збыԉ положеԋіјесӧ.

1937 воԍа окԏабр 1-ој лун кежлӧ операԏівнӧј учот ԁаннӧјјас ԍерԏі ԍевообо-ротјас вӧліны сӧмын 51.677 колхозлӧн, мыј составԉај-тӧ 21,2 прӧчент колхоз-јаслӧн общщӧј лыԁ ԁінӧ, но веԍіг і сіјӧ колхозјасас ԍевооборотјаслыԍ тӧԁчана јукӧнсӧ колӧ вежны, кыӡі колхознӧј проізвоԁство раз-вівајтан условіјејаслы лӧ-ԍавтӧмјасӧс.

Ташщӧм-жӧ очковԏіраԏел-ство вӧлі колхозјаслы і муӧн вечнӧј пӧлзујтчӧм вылӧ актјас ԍетӧм јылыԍ вопросын.

Наркомԅем ԍетліс ԁан-нӧјјас, коԁјас вісталісны сы јылыԍ, мыј быттӧкӧ, колхоз-јаслы госуԁарственнӧј акт-јасӧн вечнӧј полԉзоваԋіје вылӧ закрепітӧма 400 міԉ-ԉіон гектар му. Збыԉыԍсӧ-жӧ 1937 воԍа окԏабр 1-ој лун кежлӧ госуԁарствен-нӧј актјасӧн вӧлі закрепі-тӧма сӧмын 312.099 ԍурс га. Но, прӧверка петкӧԁліс, мыј тајӧ актјасԍыс 10 прӧ-чентԍыс ԋе ещажык вӧлі ԍетӧма вреԃіԏелԉскӧја ԁа колӧ вежны. Актјаслӧн 20—25 прӧчентыс требујтӧ-ны тӧԁчана іспраԋлеԋіјејас. Напрімер, Кіровскӧј об-ластын, кыӡі петкӧԁліс спецiаԉнӧј обслԉеԁоваԋіје, актјаслӧн 26 прӧчентыс тырвыјӧ брак, а 48 прӧчент-сӧ колӧ тӧԁчымӧнја веж-лавны.

Торја разрушіԏелԉнӧј вре-ԃіԏелԉскӧј уж вӧлі скӧтві-ӡӧм јукӧнын. Тајӧ вреԃі-ԏелԉство вӧснаыс соціа-ԉісԏіческӧј скӧтвіӡӧм бос-тіс ыжыԁ урон.

1934 воын ВКП(б) ЦК Плԉенум шуӧмӧн Нарком-ԅемлы вӧлі ԍетӧма веԉ уна плԉемсовхоз, колхозно-жівотновоԁческӧј ферма-јаслы плԉеменнӧј скӧт проіз-воԃітӧм вылӧ. А тајӧ плԉем-совхозјассӧ кутӧм вылӧ 3 воӧн віӡӧма госуԁарст-веннӧј бјуԁжет куԅа 133 міԉԉіон шајт сајӧ. Но ԍе-кі-жӧ, плԉемсовхозјаслӧн лыԁыс 3 воӧн чініс 82-ԍаԋ 70-ӧӡ; гырыԍ скӧтлӧн об-шщӧј јурлыԃыс наын чініс 50 ԍурсԍаԋ 40 ԍурсӧӡ.

Веԉ уна плԉемсовхозјасын скӧт вӧлі заразітчӧма уна сікас вісӧмјасӧн ԁа сіјӧс колхозјасӧ ԍетӧм збыԉыԍ-сӧ служітіс епізооԏіјајас паԍкӧԁӧмлы.

Вреԃіԏелԉскӧј елԉементјас умышԉеннӧ лӧԍӧԁлісны се-щӧм положеԋіје, кор быԁ во ԍоԁіс віӡму овмӧсӧ вајан машінно-тракторнӧј парк ԁа ремонтнӧј база костын торјалӧм.

Ӧніја каԁын Сојузын ем 5.819 МТС, а маԍԏерскӧј-јас сӧмын 3.731, сы лыԁын капітаԉнӧј ремонт нуӧԁан маԍԏерскӧјјас 1.200. Ташщӧм ногӧн, 2.088 МТС-лӧн абу ԋекущӧм ремонтнӧј база. МТС-јасын ԁа МТМ-јасын ем сӧмын 18.337 станок. Сіӡ-кӧ ӧԏі станок вылӧ, коԁі ем МТМ-ын ԁа МТС-ын, воӧ: 55 трактор, 15 ав-томашіна, 14 комбајн, 13 вартан машіна.

Сталԉін јорт парԏіја XVII сјезԁ вылын інԁіс, мыј тракторјас ремонтлӧн по-ԁулыс ԁолжен лоны ԏекуш-щеј ԁа среԃԋеј ремонт, а ԋе капітаԉнӧј. Віӡму овмӧс аппаратјасын оруԃујтыԍ вреԃіԏеԉјас быԁ ногыс орӧԁлісны ԏекушщеј ԁа среԃԋеј ремонт котыртӧм. Ԏекушщеј ремонтлыԍ ԁон умышԉеннӧ вӧлі проекԏі-рујтӧма вывті ічӧтӧс.

Напрімер ԏекушщеј ре-монтлӧн збыԉ ԁоныс 1935 воын вӧліс 1 шајт 44 ур ԋебыԁ му гӧрӧм куԅа быԁ выработајтӧм гектар вылӧ, 1936 воын—1 шајт 24 ур. А Наркомԅемӧн 1937 во кежлӧ вӧлі projекԏірујтӧ-ма ԏекушщеј ремонтлыԍ ԁон 52 ур ԋебыԁ му гӧрӧм гек-тар вылӧ.

Вражескӧј елԉементјас быԁногыс орӧԁлісны ма-шіннӧј сарајјас стрӧітӧм. Та вӧсна зев ԁона маші-најас зев уна МТС-јасын вӧліны ывла вылын.

Тајӧн ылӧӡ оз помаԍ віӡ-му овмӧс аппаратӧ ԍујԍӧм врагјаслӧн поԁрывнӧј вра-жескӧј ужыс. Віӡму овмӧс-са работԋікјаслӧн мог— кужны парторганізацијајас веԍкӧԁлӧм улын ӧԁјӧ ԁа помӧӡ бырӧԁны вреԃіԏел-стволыԍ поԍлеԃствіјејассӧ.

Вреԃіԏелԉстволыԍ поԍлеԁ-ствіјејассӧ бырӧԁӧмын зев важнӧј факт ем тувсов кӧ-ӡалӧн кампаԋіје. Віӡму ов-мӧс органјасса став работ-ԋікјас локтан тувсов кам-паԋіјеын кутӧны парԏіја воӡын екзамен соціаԉісԏі-ческӧј віӡму овмӧс котыр-тӧм воӡӧ кыпӧԁӧм ԁа бур-мӧԁӧм вӧсна тышын мијан воӡӧ сувтӧԁӧм гырыԍ мог-јас бојевӧја пӧртны олӧмӧ кужӧм вылӧ.

Обеспечітны став куԉтурајаслыԍ урожајноԍт воӡӧ кыпӧԁӧм

Основнӧј віӡму овмӧсса ужјаслӧн план оз шымырт віӡму овмӧслыԍ став јукӧн-јассӧ. Сыын абу, напрімер, скӧтвіӡӧм паԍкӧԁан план, коԁі віԁлавԍӧ правіԏелԉст-воӧн торјӧн. Віӡму овмӧс ужјас куԅа ԍетӧм планӧ пыртӧма ужјас, коԁјас лӧ-ԍӧԁӧны урожај.

Тавоԍа планлӧн воӡӡа војасса планыԍ зев важнӧј торјалӧмјас пӧвсыԍ ӧԏі ем сыын, мыј сіјӧ ӧтщӧщ ур-чітӧ заԁаԋіјејас став віӡму овмӧсса зев важнӧј ужјас куԅа: тувсов ԁа ӧԅімӧвӧј кӧӡа куԅа, чістӧј парјас лептӧм куԅа, іӡапоԁ куԅа. Воӡӡа војасӧ, кыӡі тӧԁԍа, планын воӡвыв урчітԍылісны сӧмын тувсов кӧӡа ԁа пар лептӧм. Іӡапоԁ гӧран план, а сіӡ-жӧ ӧԅімӧј кӧӡа план ԍетԍылісны ԍорӧн-жык.

Ӧні правіԏелԉство во за-воԃітчігӧн ӧтщӧщ плаԋі-рујтӧ став віӡму овмӧсса вогӧгӧрԍа зев важнӧј ужјас.

Тајӧ лоіс поԅанаӧн кол-хозјасӧс органіԋзација ԁа овмӧс боксаԋ јонмӧԁӧмын выԉ успехјас вӧсна ԁа петкӧԁлӧ організованноԍт-лӧн сіјӧ вылын уровеԋ јы-лыԍ, коԁӧс шеԁӧԁіс соціа-ԉісԏіческӧј віӡму овмӧс.

Во завоԃітчігӧн віӡму овмӧсса став зев важнӧј ужјас куԅа госуԁарствен-нӧј заԁаԋіјејас получітӧ-мӧн, колхозјаслӧн ем по-ԅанлун, тајӧ заԁаԋіјејас вы-лас поԁулавԍӧмӧн, јонжы-ка чоткӧја плаԋірујтны ас-сыныс проізвоԁствосӧ, воӡ-вын урчітны став імеітчыԍ рессурсјассӧ тырвыјӧ іспоԉ-зујтӧм.

Колхозјаслӧн ԁа ӧтка-олыԍјаслӧн став кӧӡа пло-шщаԃыс 1938 воын лоӧ 117.693,5 ԍурс гектар, мӧԁ-ногӧн-кӧ, 1.714,6 ԍурс гек-тар вылӧ унжык, мыј факԏі-ческі вӧлі кӧӡӧма 1937 воын.

Кӧӡа плошщаԃјас общщӧј паԍкӧԁӧмкӧԁ ӧтщӧщ чінӧ ԅерновӧјјаслӧн кӧӡа пло-шщаԃ. 1937 воԍа факԏіче-скӧј кӧӡајас ԍерԏі ԅерно-вӧјјаслӧн плошщаԃ таво чінӧ 2.967,5 ԍурс га вылӧ.

Мыј јылыԍ тајӧ вісталӧ?

Ӧԏі-кӧ, тајӧ вісталӧ сы јылыԍ, мыј, ԅерновӧј проб-лԉема разрешітӧмӧн, мі ше-ԁӧԁім ԋаԋ вӧчӧмын сіјӧ уровеԋ, коԁі леӡӧ чінтыны ԅерновӧј куԉтурајаслыԍ кӧ-ӡа плошщаԃ ԁа веԍкӧԁны основнӧј вԋімаԋіје урожај-ноԍт кыпӧԁӧм вылӧ ԁа пра-віԉнӧј ԍевооборотјас пыр-тӧм вылӧ.

Сталԉін јорт парԏіјалӧн XVII-ӧԁ сјезԁ вылын, стра-наса віӡму овмӧс развіԏіје віԅ јылыԍ ԍорԋітӧмӧн, пас-јіс, мыј віӡму овмӧсын ӡік ӧԏі правіԉнӧј віԅ ем віԅ „плошщаԃјас огуԉнӧја паԍ-кӧԁӧмыԍ му ужалӧм бурмӧ-ԁӧмӧ, правіԉнӧј ԍевообо-рот ԁа пар пыртӧмӧ, уро-жајноԍт кыпӧԁӧмӧ вужӧм ԁа сіјӧс-кӧ требујтас прак-ԏіка,—сушществујтыԍ кӧӡа плошщаԃјас временнӧ чін-тӧмӧ вужӧм“.

Мӧԁ-кӧ, тајӧ лоӧ, мыј лӧԍӧԁӧма колана преԁпо-сылкајас веԉ уна мукӧԁ куԉтурајасӧн ӧԁјӧжык раз-вівајтчӧм вылӧ, торјӧн, кор-мӧвӧј куԉтурајаслыԍ кӧӡа плошщаԃ паԍкӧԁӧм вылӧ.

Кормӧвӧј куԉтурајас кӧ-ӡӧм 1938 воын колан воԍа факԏіческӧј кӧӡа ԍерԏі соԁ-тӧма 1.691 ԍурс гектар вы-лӧ, а ыщкан турунјас ԍерԏі 4.452 ԍурс гектар вылӧ. Кормовӧј куԉтурајаслыԍ кӧӡа плошщаԃ соԁтӧм пас-кӧԁӧ кӧрым база соціаԉіс-ԏіческӧј скӧтвіӡӧмлы ԁа кокԋӧԁӧ правіԉнӧј ԍевообо-ротјас пыртӧм.

(*Помыс лоӧ локтан № ын*).

ВАԈЕРІАН ВЛАԀІМІРОВІЧ КУЈБЫШЕВ

(КУЛАН ЛУНСАԊ 3-ӧԁ ГОԀОВЩІНА КЕЖЛӦ)

Кујім во сајын, 1935-ӧԁ воԍа јанвар 25-ӧԁ лунӧ, куліс Ваԉеріан Влаԁіміровіч Кујбышев јорт, партіја Центраԉнӧј Коміԏет Політбјуроса шԉен, СССР Нароԁнӧј Коміссарјас Сӧветса преԁсеԁаԏеԉӧс вежыс ԁа Сӧветскӧј Контроԉ Коміссіјаса преԁсеԁаԏеԉ.

Ез куԅ вӧв олӧмыс Кујбышев јортлӧн (1888—1935 во). Но тајӧ жеԋыԁ олӧмыс замечаԏеԉнӧј сіјӧн, мый 30 во сајас сыыс воԁі олӧма ԁугԁывтӧм ӧзјӧмын ԁа тышын. Ічӧтсаԋ революција туј вылӧ болшевікјас раԁӧ сувтӧмӧн, Кујбышев ніӧтчыԁ ез кежлы сіјӧ туј вывсыс, уҗалыс јӧзӧс мезԁан веліккӧј ԁелӧлы асԍӧ ҳоԋнас сеԏӧмӧн.

Кор лыԃԃан Кујбышев јортлыс біографіјасӧ, сы јылыс сіјӧ јортјаслыс ԁа современнікјаслыс каԅтылӧмјас беспокојнӧј ԁа бурнӧј олӧм разлічнӧј епізоԁјас јылыс сылы асыс каԅтылӧмјассӧ, тенаԁ воӧ сувтӧ морт-борецлӧн, революција вернӧј ԁа повтӧм салԁатлӧн обајаԏеԉнӧј образ.

1905-ӧԁ воԍаԋ-нін, Петербургскӧј војенно-меԁіцінскӧј акаԁеміјаса 17 арӧса стуԁентӧн, Кујбышев јорт, кыӡі болшевістскӧј організацијаса шԉен, пӧртліс олӧмӧ партіјалыс кывкуталӧм поручеԋіјејас ԋелегаԉнӧј ԉітература распространајтӧм куԅа, ӧружије віӡӧм ԁа новлӧм куԅа.

Стуԁенческӧј беспораԁокјасын участвујтӧмыс Кујбышевӧс вӧтлісны акаԁеміјаыс. Сіјӧ мунӧ Омскӧ, кӧні ԋелегаԉнӧ ужалӧ пропаганԁістӧн, ужалӧ болшевістскӧј вынјас ӧтувтӧм вылын. 1906-ӧԁ воын сіјӧс общегороԁскӧј партіјнӧј конференцијаса мукӧԁ участнікјаскӧԁ ӧтлаын арестујтӧны ԁа сеԏӧны војеннӧј суԁӧ. Сӧмын шуԁа случај сертӧ Кујбышевӧс ез пріговорітны катаргаӧ.

Тајӧ каԁсаԋыс мунӧ-нін партіјнӧј пропаганԁістӧн ԁа агітаторӧн ԋелегаԉнӧј ужалӧмлӧн помтӧм цеп. Каінск, Томск, Петропавловск, Омск, Хар'ков, Петербург, Самара—Кујбышев поԁпоԉнӧј ужлӧн „географіјаыс" зев разнообразнӧј. Революціоннӧј уж щӧкыԁа орліс арестјасӧн, турмајасӧн, ссылкајасӧн ԁа ссылкаыс пышјӧмјасӧн.

Кујбышев јорт ԋелегаԉнӧј ужлӧн меԁбӧрја каԁыс относітчӧ 1916-ӧԁ волы, кор сіјӧ ссылкаыс пышјӧм бӧрын воіс Самараӧ фаԉшівӧј паспорт куԅа. Болшевістскӧј організацијакӧԁ пыр-жӧ јітчӧмӧн, сіјӧ ужаліс первој табеԉщікӧн пекарԋаын, бухгаԉтерӧн коопераԏівын ԁа, меԁбӧрын, партіја вӧлі сіјӧс мӧԁӧԁӧма ԋелегаԉнӧј уж вылӧ трубочнӧј заводӧ фрезеровщікӧн.

В. В. Кујбышевлӧн сіјӧ каԁ јылыс каԅтылӧмјасын, кор сіјӧ ужаліс фрезеровщікӧн, віставӧ:

„Ме олі Іосіф Анԁрејевіч Аԁамчік паспорт сертӧ. Завоԁын ме ужалі тӧлыс кӧкјамыс. Колӧ шуны, завоԁын уж пом кежлӧ ме вӧчлі ыжыԁжык норма, лубӧј пӧрыс фрезеровщік ԁорыс".

Сещӧм вӧлі Кујбышев пыр. Кӧн кӧԏ сіјӧ ез ужав, сіјӧ ужаліс отлічнӧја. Тајӧ замечаԏеԉнӧј мортыс торјаліс вывті ыжыԁ способностјасӧн ԁа уж раԁејтӧмӧн.

— ԁа, јортјас, революција!

Бара сералӧмлӧн взрыв:

— Но кущӧм правіԉнӧја те шлӧԁлан!

Меԁбӧрын ме бӧрԁӧм гӧлӧсӧн горза:

— Јортјас, революција лоіс!

І ԁруг ставӧн верітісны. Сіјӧ вӧлі повторітны позтӧм момент. Ставӧн чеччісны ԁа торжественнӧја

1916-ӧԁ воын болшевікјаслӧн самарскӧј группа решітіс чукӧртны поволжскӧј партіјнӧј конференција. Но конференција бӧрсаыс вӧлі кыјӧԁӧма жанԁармијасӧн ԁа провалітчіс. Сылыс став участнікјасӧ сы лыԁын і Кујбышев јортӧс, вӧлі арестујтӧма. Болшевістскӧј організацијаын участвујтӧмыс ԁа ссылкаыс пышјӧмыс Кујбышев јортӧс вӧлі суԁітӧма Туруханскӧј крајӧ віт во кежлӧ ссылкаӧ.

Сіјӧ лунјасӧ, кор февраԉскӧј революцијалӧн гымыс кылӧ вӧлі шлӧԅ Петроград сајӧ, Кујбышевӧс ссылнӧјјас группаын вӧтлісны војвылӧ. Ссылнӧјјас мунісны кіјаснысӧ ԁорӧмӧн — сусеԁыскӧԁ кі-на-кі; сӧмын сувтлігјасӧн ссылнӧјјаслыс бостлісны канԁалјассӧ. 1917-ӧԁ воԍа март 6 ӧԁ лунӧ, кор ссылнӧјјаслӧн партіја муніс Краснојарсксаԋ 200 верст, пемыԁ сіктын, кӧні ез вӧв ні пошта, ні ԏелеграф, Кујбышев јорт быԁӧнлы віччыԍтӧг тӧԁмаліс февраԉскӧј революција јылыс. Сіјӧ сек-жӧ котӧртіс јуӧртны јортјаслы раԁлан јуӧр.

„Ребјата важ мозыс спокојнӧја пукалӧны ԁа јуӧны чај,—віставліс В. В. Кујбышев аслас каԅтылӧмјасын.— Ме горза налы:

— Јортјас революција!

Најӧ віӡӧԁлісны ме вылӧ, а сеԍԍа кыліс ставлӧн сералӧм.

— Вот бура те уткајстӧ лешалан!

завоԁітісны сывны „Марсеԉеза" [1]).

Кујбышев јорт бара Самараын. Сіјӧ веськӧԁлӧ партіјнӧј організацијаӧн, чукӧртӧ ԁа ӧтувтӧ вынјас пролетарскӧј революцијалӧн воԁӧ лоан бојјас кежлӧ. Кујбышев јорт веськӧԁлӧм улын Самараын лӧсӧԁӧ сӧветскӧј власт. Сіјӧ Ревкомса меԁвоԅԅа преԁсеԁаԏеԉ.

Сувтӧ выԉ знаменаԏеԉнӧј каԁколаст Кујбышев јорт олӧмын, гражԁанскӧј војна ԁырса веліккӧј бојјаслӧн каԁколаст. Сіјӧ сувтӧ поволжскӧј пролетаріатлӧн тыш јурӧ, коԁі выступітіс чехословацкӧј, есеровскӧј ԁа меԋшевістскӧј банԁајаслы паныԁ.

Партіја назначајтӧ сіјӧс фронтлӧн меԁԍа важнӧј участокјас вылӧ.

Кујбышев — політкоміссар ԁа 1-ој армија Реввојенсовета шԉен, сеԍԍа 4-ӧԁ армијаса, сеԍԍа восточнӧј фронт јужнӧј группа Реввојенсовета шԉен, 11-ӧԁ армија Реввојенсовета шԉен, Туркфронт Реввојенсовета шԉен. І быԁлаын, меԁԍа ӧпаснӧј ԁа кывкутана постјас вылын, кытчӧ ыстӧ сіјӧс партіја, сіјӧ петкӧԁлӧ сылы лӧсалан мужество, прӧстлун, зев ыжыԁ труԁоспособност ԁа Ԉенін — Сталін партіјалы безразԁеԉнӧј преԁанност.

1920-ӧԁ воԍа ԁекабрсаԋ Кујбышев јорт „мірнӧј" уж вылын. Профсојузнӧј, хоԅајственнӧј, партіјнӧј, бара хоԅајственнӧј, плановӧј—кущӧм ыжыԁ кругозор ԁа опыт вӧлі тајӧ ыжыԁ госуԁарственнӧј ԁа партіјнӧј ԁејаԏеԉлысӧн! 1921-ӧԁ воын Кујбышев јорт — ВЦСПС прејіԁіумса шԉен, ВСНХ прејіԁіумса шԉен, Главелектрон начаԉнік. 1922 ԁа 1923-ӧԁ војасын—партіја ЦК-са секретар. 1923-ӧԁ воԍаԋ 1926-ӧԁ воӧԅ—ЦКК-са преԁсеԁаԏеԉ ԁа РКІ-са нарком. 1926-ӧԁ воԍаԋ—ВСНХ-са преԁсеԁаԏеԉ. 1930-ӧԁ воԍаԋ—СССР Совнаркомса преԁсеԁаԏеԉӧс вежыс, Госпланса преԁсеԁаԏеԉ. В. В. Кујбышев німкӧԁ јітчӧма зев уна міјан промышленностлӧн развівајтчӧмын, сӧветскӧј хоԅајственнікјаслыс каԁрјасӧс воспітајтӧм, промышленностлыс первој пјатілетнеј план ԁа став нароԁнӧј овмӧслыс мӧԁ пјатілетнеј план составітӧм.

Сіјӧ вӧлны соціалізм строітӧмлӧн героіческӧј војас. Кујбышев јорт, человечестволӧн меԁбур іԁеалјас вӧсна тышкасны енергіјаӧн ԁа решімостӧн тырӧмӧн, сетчӧ ҳоԋнас, сіјӧ ԁелӧлы, коԁӧс сылы поручајтӧ партіја. Ԉенін—Сталін партіјалӧн вернӧј пі, сіјӧ пӧԍа отстаівајтӧ сылыс віԅсӧ ԁа чорыԁа громіт ставныс наӧ, коԁі посагајтӧ партіјалӧн вынјӧр ԁа јеԁінство вылӧ, коԁі зілӧ слабмӧԁны міјанлысӧ рӧԁінанымӧс. Сіјӧ разоблачајтӧ, пӧщаԁатӧг громітӧ троцкістјасӧс, ӡіновјевецјасӧс, бухаріԋецјасӧс, партіјалыс тајӧ меԁԍа лок врагјасӧ. Сіјӧ помтӧм преԁан партіјалы ԁа рабочӧј класслы, сіјӧ сы вӧсна ԋекор оз сет спуск партіја ԁа рабочӧј класс врагјаслы. Тајын петкӧԁчісны сталінскӧј выучеԋіклӧн својствојасыс—Сталін јорткӧԁ Кујбышев встречајтчыліс ԁа сіјӧ веськӧԁлӧм улын тышкасліс гражԁанскӧј војна војасӧ, Сталін јорт веськӧԁлӧм улын Кујбышев ужаліс сеԍԍа став војассӧ, аслас прекраснӧј олӧмлӧн меԁбӧрја лунӧҳыс.

Кујбышев јорт олӧмлӧн жеԋыԁ очеркыс-нін гӧгӧрвоана, кущӧм сӧкыԁ воштӧмӧн вӧлі міјан партіјалы, рабочӧј класслы, сӧветскӧј странаса став ужалыс јӧзлы коммунізм ԁелӧ вӧсна тајӧ вернӧј ԁа смел борецлӧн кулӧмыс.

Быԁ морт ԋеповторімӧј аслас іԋԁівіԁуаԉнӧј особенностјас сочетаԋіјелӧн аслыссикаслун сертӧ. І кымын озырјыка сіјӧ оԁареннӧј, сымын јонјыка тӧԁчӧ сіјӧ ԋеповторімостыс, сымын тӧԁчанажык лоӧ сещӧм мортсӧ воштӧмыс, сымын јонјыка сы јылыс шогсӧмыс.

Кујбышев јортын, тајӧ вына, озыра оԁареннӧј мортас гармонічнӧја сочетајтчісны сещӧм качествојас, коԁјас вӧчісны сіјӧс торја ԁонаӧн, торја матысӧн міјан странаса уна міԉԉіон ужалыс јӧзлы.

Јона ічӧтсаԋ сіјӧ бергӧԁчытӧм вылӧ сувтіс поԁпоԉщіклӧн, професіоналнӧј революціонерлӧн поԁвіжԋіческӧј туј вылӧ. Кујбышев јортлӧн тајӧ решеԋіјеыс каԁ сертіс лӧсалӧ революціоннӧј тыш меԁԍа јона јосмӧмкӧԁ (1905 во), кор мінімумӧԅ чініс костыс турма, ссылка, катарга ԁа пекла костын, кыӡі революціоннӧј ԁејаԏеԉностыс расплата костын. Јуноша Кујбышев оз жаліт асԍӧ, сіјӧ бостӧ меԁԍа ӧпаснӧј поручеԋіјејас, сіјӧ оз кӧсјы тӧԁны ԋекущӧм шојччӧм. Кымыныс сіјӧ каԁјасас сіјӧ вӧлі матын смерт ԁінӧ! Лыԃԃылӧ сылыс каԅтылӧмјассӧ—кущӧм мужествоӧн сіјӧ муніс војеннӧј суԁ вылӧ 1907-ӧԁ воын?

1905—1917-ӧԁ војас вӧлны болшевістскӧј партіјалы зев гырыс іспытаԋіјејас каԁколастӧн. Ԉенін ԁа Сталін стратегіјаын центраԉнӧј моментыс вӧлі сыын, меԁым віԅны, соԁтыны ԁа јонмӧԁны партіјалыс бојевӧј поԁпоԉнӧј органіԅацијасӧ. Массајаслӧн стіхіјнӧј революціоннӧј поԁјом вермис ескӧ бырны торја партіԅанскӧј схваткајасын, партіја-кӧ ез вермы сувтӧԁны врагјаслы паныԁ аслас вынјаслыс органіԅованностсӧ. Став меԋшевістскӧј ԁа контрреволюціоннӧј лагерыс веськӧԁіс сетчӧ асыс бісӧ: і ԉібераԉјаслӧн шлӧԁлан завереԋіјејасыс, і меԋшевікјаслӧн преԁаԏеԉствоыс, і жанԁармскӧј опрічнікјаслӧн провокацијајасыс, і царскӧј турремщікјаслӧн бешенӧј репрессіјајасыс—ставыс кучкаліс Ԉенін—Сталін партіја куԅа.

Ԋепоколебімӧј мужество, революција ԁелӧлы безаветнӧј преԁанност, лубӧј жертва вылӧ ԁаслун, крепыԁ тӧварішческӧј спајка—настојашщӧј болшевік-поԁпоԉщіклӧн тајӧ ԁрагоценнӧј чертајасыс петкӧԁчісны Кујбышев јортлӧн революціоннӧј ԁејаԏеԉност меԁвоԅԅа восковјасын-жӧ. Со сіјӧ бомбајасӧн ԁа ӧружијеӧн тырыс ӧшлӧмӧн, меԅӧ пітерскӧј јортјасӧс, ӧружије транспорт спасајтӧмӧн, коԁӧс назначітӧма 1905-ӧԁ воԍа ԁекабрын московскӧј бојјас вылӧ. Со сіјӧ царскӧј поліцијаӧн кыјӧԁӧм, ԏептас заграԋічнӧј паспорт імеітӧмӧн, коԁі сетас сылы шојччӧм ԁа сіјӧ мӧвпјаслӧн власԏіԏеԉкӧԁ В. І. Ԉенінкӧԁ кӧсјан свіԁаԋіје, колебајтчытӧг сетӧ сіјӧ паспортсӧ мортӧс спасітӧм вылӧ, коԁлы угрожајтӧ гібеԉ жанԁармскӧј застенкаын.

Сіјӧ быԁмӧ ԁа крепаммӧ революціоннӧј тышын, тајӧ героіческӧј јуношаыс, прекраснӧј јортыс, меԁԍа ӧпаснӧј мінутјасӧ пыр жіԋераԁостнӧј, гажа ԁа боԁрӧј. Поԁпоԉје калітіс вынјассӧ ԁа вернӧј јортлыс ԁа борецлыс ԁрагоценнӧј својствојассӧ.

(Помсӧ віӡӧԁ 4-ӧԁ ԉістб.)

[1]) В. В. Кујбышев. Менам олӧмыс епізоԁјас. Партізԁат. 1935-ӧԁ во, 57-ӧԁ ԉістб.

24

„Ленин в Октябре" фільмыԍ каԁр

„ЛЕНИН В ОКТЯБРЕ" ФІԈМ ЈЫЛЫԌ

Револуција геԋіјјаслӧн правԃівӧј образјас

Картіна волнујтӧ зрітеԉӧс. Став веԉічіјенас сы воѕын кыптӧны пролетарскӧј револуција геԋіјјаслӧн — Ԉеԋінлӧн ԁа Сталінлӧн образјасыс.

...1917-ӧԁ во. Октабр. Вооружоннӧј восстаԋіје матысмӧ. Но со поԁлӧј банԃітјас Ԅіновјев ԁа Камеԋев ԋепартіјнӧј „Новаја жізнь" газетын јӧзӧԁӧны Центраԉнӧј Коміԏетлыԍ вооружоннӧј восстаԋіје јылыԍ планјас.

— Ізменԋікјас! Банԃітјас!—помтӧм лӧглуныԍ Ԉеԋінлӧн.

Замечатеԉнӧј фільм. Прекраснӧј фільм. Аттӧ тајӧ фільмыс.

С. А. Попов,

Ԉеԋінлӧн образыс—міјанлы прімер

Кор екран вылыԍ аѕѕі Ілјічӧс ме ег вермы кутны асԍым раԁлунӧс—став зрітеԉјасыскӧԁ ме зев јона аплоԃірујті. Веԉікӧј Ԉеԋінлӧн образ—сіјӧ міјанлы прімер, міјан іԃеал. Ԉеԋін јылыԍ тајӧ замечатеԉнӧј фільмыс велӧԁӧ міјанӧс раԃејтны асԍыным роԃіна, асԍыным народ сіѕі, кыѕі сіјӧс раԃејтіс Ԉеԋін. Тајӧ фільмыс велӧԁӧ міјанӧс ԋенавіԃітны врагјасӧс сіѕі, кыѕі кужіс ԋенавіԃітны најӧс Ԉеԋін. Тајӧ фільмыс кыпӧԁӧ томјӧзлыԍ ԋӧшта ыжыԁжык кӧсјӧм, вын тышкасьны болшевістскӧј партіја ԃелӧ вӧсна, Ԉеԋін—Сталін ԃелӧ вӧсна.

Геԉіванова Ԉена.
Сыктывкарскӧј тіпографіјаса рабочӧј-печатԋіца.

Лоны сещӧмӧн, кущӧм Ԉеԋін

Ыжыԁ терпіттӧмлунӧн віччысім „Ԉеԋін в Октабре" фільм воӧм. І со, екран вылыԍ аѕѕам ловја Ілјічӧс—муԁрӧј, бесстрашнӧј, правԃівӧј, скромнӧј ԁа прӧстӧј, веԉікӧј Ԉеԋінӧс. СССР-са нароԁнӧј артіст Б. В. Щукін мастерскӧја правԃівӧја петкӧԁлӧ бессмертнӧј Ілјічлыԍ образсӧ.

Екран вылыԍ аѕѕам Сӧветскӧј власт вӧсна рабочӧј класслӧн тыш јылыԍ веԉікӧј правԁа. Мыјԁа мужество ԁа героізм петкӧԁлісны петроградскӧј пролетаріјјас Октабрскӧј вооружоннӧј восстаԋіјеын. Вунӧԁны позтӧм Ԅімнеј ԁворец бостан картіна.

Ԋекор оз вун сіјӧ сценаыс, кор јункерјас мунӧны машина вылын Ԉеԋінӧс кутны, но шофер жертвујтӧ аслас олӧмӧн, нуӧԁӧ најӧс кар сајӧ, меԁым спасітны веԉікӧј вожԃӧс.

„Ԉеԋін в Октабре" фільм замечатеԉнӧј фільм, сіјӧ велӧԁӧ міјанӧс, томјӧзӧс, тышкасны Ԉеԋін моз нароԁлӧн врагјаскӧԁ, троцкістско-ԅіновјевскӧј банԃітјаскӧԁ. Велӧԁӧ лоны сещӧмӧн, кущӧм вӧлі Ԉеԋін, сещӧмӧн кущӧм ем Сталін.

Богԁанова Ваԉентіна.

Велӧԁӧ тышкасны врагјаскӧԁ Ԉеԋін моз

„Ԉеԋін в Октабре" меным сетіс вӧвлытӧм впечатԉеԋіје. Ме аѕѕылі екран вылыԍ ловја Ԉеԋінӧс.

Тајӧ фільмас міјанлыԍ, комсомоԉецјаслыԍ, став Сӧветскӧј томјӧзлыԍ, кыпӧԁӧ ԋӧшта ыжыԁжык лӧглун нароԁлӧн став врагјас ԁінӧ, троцкістско-ԅіновјевско-бухарінскӧј банԃітјас ԁінӧ, велӧԁӧ Ԉеԋін моз тышкасны накӧԁ.

В. Шірʻајев.
Комсомолец, Комі гізын ужалыԍ.

ВАԈЕРІАН ВЛАԂІМІРОВІЧ КУЈБЫШЕВ

(ПОМ)

Веԉікӧј Октабрскӧј Соціаԉістіческӧј револуција первој војасӧ Кујбышев јортлӧн нимыс орӧԁны позтӧма јітчӧма гражԁанскӧј бітвајаслӧн ԁа војеннӧј столкновеԋіјејаслӧн веԉікӧј епопејакӧԁ. Тајӧ веԉікӧј епопејасӧ, Ԉеԋін замечаԋіје ԍерті, пыртӧма історіја скріжаԉӧ, кыѕі кувлытӧм летопіс, пролетаріат ԃіктатура вӧсна первој побеԁоноснӧј тышлыԍ. Кык мірлӧн тајӧ граԋԃіознӧј історіческӧј тышас Кујбышев јорт характерлӧн основнӧј чертајасыс—сылӧн мужествоыс, організаціоннӧј талантыс ԁа спокојнӧј решімостыс —тыԁӧвтчісны ԋӧшта јонжыка.

Кор помасӧ војеннӧј полоса ԁа завоԁітчӧ ԋӧшта јонжыка гӧкыԁ уж соціаԉістіческӧј хоԅајственнӧј строітеԉствоын гігантскӧј јукӧнын, Кујбышев јорт пырӧ сыӧ організаторлӧн выԉ ԁрагоценнӧј својствојасӧн.

Меным ковмыліс паныԁаслыны сыкӧԁ вескыԁа бурещ сіјӧ ԃејатеԉностлӧн тајӧ којмӧԁ каԁколастас, ыжыԁ государственнӧј уж каԁколастас. Кујбышев јортлӧн тӧԁмасігӧн ԋевӧԉнӧ шыбытчыліс сінмаԁ сылӧн прӧстлуныс, скромностыс, јорт нога матыстчӧм быԁӧн ԁінӧ, коԁкӧԁ сылы ковмыліс ужавны. Кујбышев јортын пыр шемӧсмӧԁліс ужын аслысікас чоткост ԁа зев ыжыԁ труԁоспособност.

Меным ковмыліс мукӧԁ ԁырјіыс ԁастыны сыкӧԁ ӧтлаын хоԅајственнӧј вопрос куԉа сіјӧ либӧ мӧԁ резоԉуција. І быԁыс ме убежԁајтчылі, мыј Кујбышев јорт ез тӧԁлы торјалӧм лунса ԁа војса часјас костын, ез тӧԁлы лыԁсӧ сіјӧ часјасыслы, зев бура ԁумајтліс вырабатывајтан ԁокументлыԍ быԁ кыв, быԁ выражеԋіје. ЦКК-са, ВСНХ-са, Госпланса преԁсеԁатеԉлӧн, ужалігӧн сылӧн речјасыс, выступлеԋіјејасыс торјалісны овмӧслӧн меԁса унасікас јукӧнјас бура тӧԁӧмӧн ԁа Ԉеԋін—Сталін партіја геԋераԉнӧј віѕ правіԉностын ԋепоколебімӧј уверенностӧн.

Кујбышев јорт, кыѕі револуціонер - поԁпольщік, кыѕі Краснӧј Арміјаса воін ԁа боец, кыѕі пролетаріатлыԍ бојевӧј выԋјассӧ котыртыԍ, кыѕі ыжыԁ государственнӧј масштаба работԋік, отков матын ԁа ԁона міјан странаса став ужалыԍ јӧзлы.

Г. КРЖІЖАНОВСКІЈ.

Іспаԋіјаса фронтјас вылын

(Паріжсаԋ ТАСС-лӧн јуӧртӧмјас ԍерті)

АСЫВВЫВ (АРАГОНСКӦЈ) ФРОНТ

Јанвар 20-ӧԁ лунӧ Теруеԉыԍ војвылын муніс тыш, коԁі вӧлі меԁса чорыԁ ӧніја каԁӧѕ став вӧвлӧм тышјасыԍ. Мјатежԋікјас чукӧртісны уԁарнӧј частјас ԁа ԁугԁывтӧг атакујтӧны республіканскӧј војскаӧс. Тӧлыԍ чӧж-ԋін мјатежԋікјас зелӧԁӧны став выԋјассӧ сы вылӧ, меԁым бӧр бергӧԁны Теруеԉ, коԁӧс бостӧм вылӧ республіканскӧј војскалы ковміс сӧмын 6 лун—ԃекабр 15-ӧԁ лунсаԋ 21-ӧԁ лунӧѕ. Воштӧмјасыс, коԁјасӧс бостӧны мјатежԋікјас ԁугԁывтӧм атакајас вӧсна, заставԉајтӧны налы пыртны пыр выԉ і выԉ пополԋеԋіјас.

Јанвар 20-ӧԁ лунӧ мјатежԋікјас уналыԁа авіација отсӧгӧн атакујтісны республіканскӧј војскаӧс Гелаԁас рајонын. Атакајассӧ вӧлі веԋӧма. Лунвылынжык мјатежԋікјас гырыԍ воштӧмјас ԁонӧн бостісны высота Ел-Мулетон.

Мјатежԋікјаслӧн каваԉеріја завоԁітліс сујсыны республіканскӧј оборона расположеԋіјеԁӧ, но сіјӧс вӧлі вӧтлӧма.

Јанвар 20-ӧԁ лунӧ Теруеԉскӧј участок вылын вӧлі кык сынӧԁвывса бој, кӧні прімітісны участіје кыкнан боксаԋыԍ 50 самоԉотӧн ԁорыԍ ԋе ешажык. Первој бој ԁырјі, коԁі завоԁітчис 11 часын, вӧлі усӧкӧԁӧма мјатежԋікјаслыԍ кык самоԉот. 14 час 30 мінутын, мӧԁ бој ԁырјі, вӧлі усӧкӧԁӧма мјатежԋікјаслыԍ 4 самоԉот. Республіканскӧј авіација воштіс 2 самоԉот.

ЛУНВЫВ ФРОНТ

Республіканскӧј војска мунісны кујім кілометр прӧтівнік расположеԋіје Белмес секторын, Серро Ромерасыԍ лунвылын.

Мокліԋ секторын, Лос Оԉвареслыԍ асыв-лунвылын республіканскӧј војска бостісны высотајас 753, 730 ԁа 715.

Мукӧԁ фронтјас вылын некущӧм вежсӧмјас абуӧԍ.

* * *

Оборона куԉа республіканскӧј міністерстволӧн јуӧртӧм ԍерті, јанвар 20-ӧԁ лунӧ 8 часын мјатежԋікјаслӧн 3 самоԉот бомбарԃірујтісны порт Тарагона. Бомбајас вескалісны портын суласыԍ англіјскӧј пароход „Топеԋесс" вылӧ, сы вылыԍ віӧма команда составыԍ 2 мортӧс ԁа раԋітӧма 7-ӧс, сыԍ кынѕі кујім морт команда составыԍ вошісны. Іспанскӧј рабочӧјјас пӧвсыԍ, коԁјас ректісны пароход, віӧма 2-ӧс, раԋітӧма 1-ӧс.

Јанвар 20-ӧԁ лунса асылын Ваԉенсија поԁвергнітчис возԁушнӧј бомбарԃіровкаӧ. Жугӧԁӧма 4 зԁаԋіје, віӧма 3 мортӧс, раԋітӧма 18-ӧс.

Јанвар 19-ӧԁ лунӧ Барселона бомбарԃірујтӧм вӧсна віӧма 142 мортӧс ԁа раԋітӧма 200 гӧгӧр.

Кітајын војеннӧј ԃејствіјејас

ЦЕНТРАԈНӦЈ КІТАЈЫН

ШАНХАЈ, 21. Центраԉнӧј Кітајын, јанвар 18-ӧԁ лунсаԋ завоԁітчӧмӧн омӧԉ повоԁԁа вылӧ віѕӧԁтӧг, кітајскӧј војска паскӧԁӧны успешнӧј операцијас Ханчжоу-Уху фронт участок вылын. Ӧнија каԁын фронтлӧн віѕыс мунӧ Јујхан (Ханчжоусаԋ 15 кілометр рытыввылын), Ухан, Анцзі, Сыаԋ, Гуанԁе ԁа Суаԋчен пыр.

Фронтлӧн тајӧ участок вылас кітајскӧј војскалӧн успешнӧј контрнаступлеԋіје вӧсна најӧ кутӧны Гуанԁе, а тӧрыт вӧлі бостӧма партізанскӧј отрʻаԁјасӧн Анцзі ԁа Сяофын.

Уху окрестностјасын мунӧны чорыԁ бојјас. Тајӧ участок вылас јапонскӧј војска лыԁын, кыѕі інԁӧ кітајскӧј печаԏ, ем 200 белогварԃејец.

Кітајскӧј отрʻаԁјаслӧн ԁугԁылытӧм атакајас, коԁјас прімеԋајтӧны партізанскӧј тактіка, кыпӧԁӧны јапоԋецјаслыԍ ыжыԁ шӧјӧвошӧм. Та вӧсна јапонскӧј командоваԋіјеы ԁугԁывтӧг шыблавны асыԍ војскасӧ ӧті пунктыԍ мӧԁӧ. Ханчжоуыԍ вӧлі шыбытӧма 18-ӧԁ ԃівізија Јанцзы војвыв берег вылӧ, а Суцзукілыԍ ԃівізија Шанхај-Ханчжоускӧј кӧрттуј вылас Ханчжоуӧ. Ӧні, кыѕі гіжӧ „Сінвеԋбао" газет, Ханчжоу рајонын артавсӧ 5.000 гӧгӧр јапонскӧј салԁат. Јујхансаԋ асыввыв рајонын, а сіѕ-жӧ Чжоуцуԋсікт рајонын (Ханчжоу ԁорын) оперірујтӧны кітајскӧј партізанскӧј отрʻаԁјас. „Ԁамејваԋбао" газет јуӧртӧ, мыј, јапонскӧј војска операцијајас вылӧ віѕӧԁтӧг, коԁјас нуӧԁсӧны Шанхајсаԋ асыввыв рајонын ԃејствујтыс партізанскӧј војскалы паныԁ, партізанскӧј ԁвіжеԋіје сіјӧ рајонас паскалӧ.

* * *

ШАНХАЈ, 21. „Шанхај івнінг пост" газет јуӧртӧм ԍерті, јапоԋецјас војвыв Кітајын Цзінін рајонса бојјасын (Ԏанцзін—Пукоускӧј кӧрттуј секторын) бостісны гырыԍ воштӧмјас. Віӧмјаслӧн ԁа раԋітчӧмјаслӧн лыԁыс 1.400 морт саја. Ԏанцзінӧ мӧԁӧԁӧма некымын појезԁ раԋенӧјјасӧн.

* * *

ЛОНԀОН, 21. Брітіш јунајтеԁ пресс агентстволӧн шанхајскӧј корреспонԃент јуӧртӧ, мыј Шансі провінцијаын Тајјуаԋ рајонын, кітајскӧј партізанјасӧс бојын јапонскӧј војска бостісны воштӧмјас некымын со мортӧс віӧмӧн.

Отв. редактор
Г. І. ТОРЛОПОВ.

Уполн. Главлита № 480. Тип. УМП, г. Сыктывкар. Тираж 3290